

INVENTARI I CARACTERITZACIÓ DE LES ÀREES D'INTERÈS NATURAL DEL TERME MUNICIPAL DE LLEIDA

Anna Giribet Palau

Practiques d'empresa
Ciències Ambientals
Universitat Autònoma de Barcelona

Realitzat a:
Fundació Agenda 21 Local de Lleida
Tutora: Esther Fanlo Grasa

Juliol – Agost' 2005

1. INTRODUCCIÓ

Aquest estudi s'ha realitzat durant el conveni de "pràctiques en empresa" entre la Universitat Autònoma de Barcelona i la Regidoria de Sostenibilitat i Medi Ambient de l'Ajuntament de Lleida, durant els mesos de juliol i agost del 2005; amb una durada aproximada de 200 hores.

S'ha realitzat un estudi de les Àrees d'Interès Natural (AIN) del terme municipal de Lleida, tot i que degut a les limitacions de temps, en aquesta primera part s'han estudiat les AIN situades en les zones de Sucs i Raïmat.

El principal objectiu d'aquest estudi és informar a la població, ja que és primordial saber el valor del que tenim per tal d'apreciar, respectar i cuidar les zones d'important interès natural que tenim a prop de casa. Així doncs, s'ha fet una fitxa descriptiva de les diferents AIN de Lleida en què es dóna èmfasis a la importància que tenen aquestes àrees per la conservació dels ecosistemes i la biodiversitat pròpia de les nostres terres. La intenció és penjar aquestes fitxes descriptives en la pàgina web del departament de medi ambient i sostenibilitat de l'ajuntament de Lleida (que s'està construint actualment). En aquesta pàgina hi haurà un mapa del terme municipal de Lleida en què s'hi especifiquen les diferents AIN, de manera que al pitjar sobre de les diferents AIN s'obrirà el document amb la fitxa descriptiva de cada comunitat en concret.

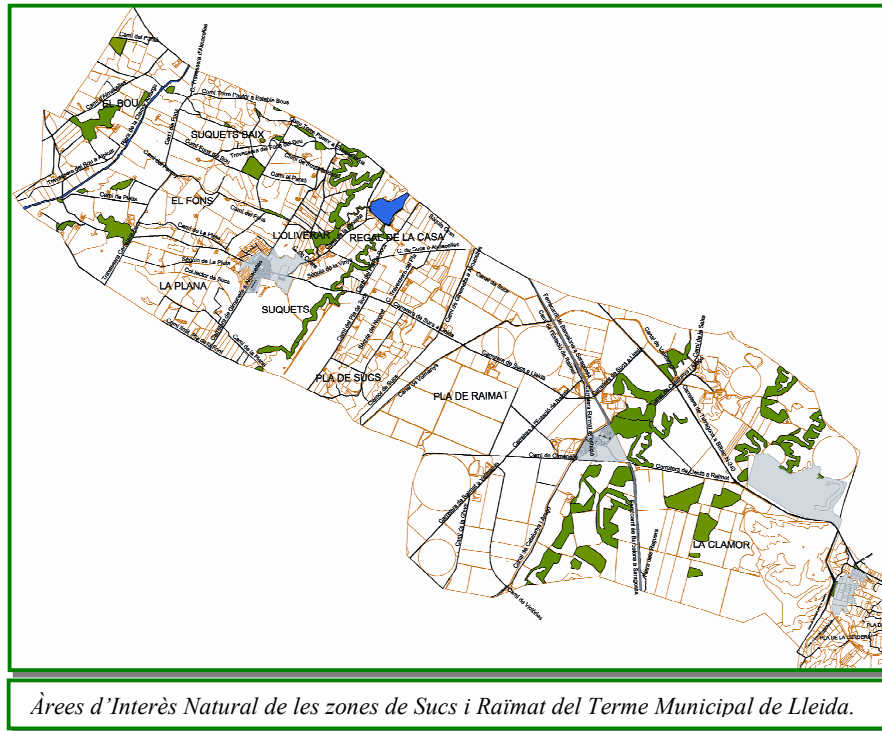
Aprofitant el treball de camp realitzat també s'ha fet un inventari sobre les diferents mesures correctores de cadascuna de les AIN estudiades, per tal així de facilitar la futura intervenció per a la millora d'aquestes àrees.

L'ÀREA D'ESTUDI

En el terme municipal de Lleida, a uns 300m sobre el nivell del mar, s'hi troba un bioclima xerotèric de tendència continental acusada, que es caracteritza per l'escassa precipitació (aproximadament 400mm/anys) i elevades oscil·lacions tèrmiques (hiverns freds i estius calorosos).

És per aquesta raó que hi predomina, de manera autòctona, la vegetació esclerofíl·la, perennifòlia i hídricament molt conservadora; com són els carrascars (*Quercetum rotundifoliae*) i la màquia de garric i arçot (*Ramno-Quercetum cocciferae*).

Tot i que encara trobem algunes àrees (principalment els turons i els vessants dels altiplans) en què hi ha vegetació autòctona i plantacions (majoritàriament de pi), actualment hi ha un gran predomini del cultiu de regadiu.

És per aquesta raó, l'important escassetat dels ecosistemes naturals de les nostres terres, que considero de gran importància la protecció, conservació i potenciació d'aquestes àrees naturals que tenim, per tal de conservar les espècies vegetals i animals que hi viuen i les necessiten, com és el cas de diversos ocells protegits que depenen completament de la conservació d'aquestes àrees naturals.

També considero important conservar les plantacions de les què disposem i que ja formen part del nostre paisatge i l'ecosistema format que els humans hem anat creant en aquest, conseqüència de la nostra intervenció en el territori.

Crec que el primer pas per aconseguir la protecció, conservació i potenciació d'aquestes AIN és informar a la població sobre els importants valors ecològics i paisatgístics d'aquestes zones per tal que es valori i s'aprecii el seu valor.

2. METODOLOGIA

Per tal de realitzar l'inventari de les AIN, he realitzat un model de fitxa a omplir per cada AIN durant el treball de camp, per tal de facilitar la descripció dels aspectes més destacats de situació, geomorfologia, edafologia, flora, fauna, usos, riscos, recursos, propostes d'intervenció i altres observacions (Pàg. 5).

Basant-me amb aquesta fitxa i amb l'ajuda d'un mapa i fotografies aèries he realitzat el treball de camp, que ha consistit en visitar totes les AIN de les zones de Sucs i Raïmat, per tal d'omplir les fitxes, prendre mostres de plantes i fer fotografies.

A partir d'aquesta informació he realitzat una taula en què s'especifica una breu descripció de l'àrea, observacions i les propostes d'intervenció (Pàg.8), per tal d'especificar els possibles mals usos a corregir i les propostes de millora, per facilitar així la futura actuació de millora d'aquests espais.

A la vegada que he classificat cada AIN segons el tipus de comunitat vegetativa al què pertany i altres particularitats importants per poder fer una fitxa conjunta de totes aquelles que presenten característiques prou semblants. En aquestes fitxes s'hi especifica la situació, les característiques (zona, extensió, flora i fauna) i una descripció dels principals valors naturals de fins a vuit comunitats diferents (1.Pinedes dels turons de Sucs, 2.Pinedes dels vessants de Sucs, 3.Pantans de Suquets de Baix, 4.La Clamor Amarga, 5.Pantà Gran de Sucs, 6.Brolla amb pins de Raïmat i Sucs, 7.Alzinars de Raïmat i 8.Pinedes de Raïmat) en què s'hi inclouen diverses fotografies fetes durant el treball de camp en les diferents AIN (Pàg. 12).

FITXA DE CAMP PER LA CARACTERITZACIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL TERME MUNICIPAL DE LLEIDA

SITUACIÓ

Codi:	Zona:
Superfície:	UTM:

GEOMORFOLOGIA

Tipologia	Turó	Altiplà	
	Vesant	Plana	
	Embassament	Sèquia	
	Marge fluvial	Altres	
Exposició	nord	sud	est oest
Pendent	suau	moderat	fort molt fort

CARACTERÍSTIQUES DEL SÒL

Naturalesa de la roca mare	calcaria	marga	gres	graves	guix
Profunditat del sòl	alta		mitjana		baixa
Textura	argila		llibre		sorra
Estructura	sense agregació	prismàtica	laminar		granular
Composició:					

VEGETACIÓ

Tipus de comunitat vegetativa

Tipològic	bosc	bosquina	prat	
Fisiognòmic	caducifoli	perennifoli	escleròfil	
Estructura de la vegetació				
Vertical	arbori	arbustiu	lianoide	herbaci
Horitzontal	continua	fragmentada		
Cobertura	tancada	oberta	dispersa	

Espècies més significatives

Estrat arbori:

Estrat arbustiu:

Dinàmica successional de la vegetació

Grau d'artificialització	baix	mitjà	alt
---------------------------------	------	-------	-----

FAUNA**USOS EXISTENTE**

	Zona	Àrea d'influència
Conreu		
Embassament		
Habitatge		
Granja		
Magatzems		
Extraccions		
Abocament d'escombraries		
Neteja de vehicles		
Altres...		

Impactes dels usos existents**RISCOS AMBIENTALS****Erosió** **Incendis****Riscos hidrològics** **Altres...****RECURSOS CULTURALS****Històrics** **Científico-Educatius****Naturals singulars** **Lleure****Altres****OBSERVACIONS****PROPOSTES D'INTERVENCIÓ**

3. PROPOSTES D'INTERVENCIÓ EN LES ÀREES D'INTERÈS NATURAL DEL TERME MUNICIPAL DE LLEIDA

	Descripció de l'àrea	Observacions	Propostes d'Intervenció
Àrea 1	Pineda de pi blanc Hi anidaven mussols banyuts	Arbres molt secs i que no creixen bé (força petits)	1. Esclarir arbres 2. Plantar espècies autòctones en les clarianes
Àrea 2	Pineda de pi blanc		1. Esclarir arbres i treure arbres caiguts 2. Netejar sotabosc 3. Fer treure runa i maquinària que hi té el pagès, dins i molt a prop.
Àrea 3	Antic embassament (ZEPA)	Encara hi ha zones amb aigua i vegetació a sobre I a al vegada zones amb el sòl molt sec	
Àrea 4	Pineda de pi blanc A prop d'una sèquia	Força arbres caiguts i tallats	1. Esclarir arbres 2. Netejar sotabosc 3. Treure arbres caiguts i tallats 4. Plantar espècies autòctones en les clarianes
Àrea 5	Pineda de pi blanc A prop d'una sèquia	Hi ha regeneració de pi blanc S'hi han fet extraccions de terra	1. Tallar el pas de vehicles (evitar més extraccions) 2. Esclarir les zones de pins i treure arbres secs 3. Netejar sotabosc 4. Replantar la clariana interior amb vegetació autòctona
Àrea 6	Pineda de pi blanc A prop d'una sèquia	Hi ha regeneració de pi blanc Hi ha un camí al mig que va al camp de la vora	1. Treure les coses que hi té el pagès 2. Tallar el pas pel camí que passa pel mig 3. Esclarir arbres 4. Netejar sotabosc 5. Fixar el sòl el vessant que dona al camí de la vora 6. Plantar espècies autòctones en el camí i petites clarianes
Àrea 7	Pineda de pi blanc		1. Esclarir arbres 2. Netejar sotabosc
Àrea 8	Pineda de pi blanc	Difícil accés, està en mig d'un camp	1. Evitar que el pagès continuï rasant 2. Esclarir arbres i treure arbres secs 3. Netejar sotabosc

	Descripció de l'àrea	Observacions	Propostes d'Intervenció
Àrea 9	Pineda de pi blanc Força gran	Molt sec Al interior hi ha una gran clariana sense pins	1. Treure escombraries (TV...) 2. Esclarir arbres 3. Netejar sotabosc 4. Plantar vegetació autòctona a les clarianes
Àrea 10	Pineda de pi blanc A prop d'una sèquia	Arbres molt alts però mig secs de baix Hi ha arbres caiguts	1. Treure la runa 2. Esclarir arbres 3. Netejar sotabosc
Àrea 11	Pineda de pi blanc	Regeneració de pi blanc S'hi ha extret una mica de terra	1. Esclarir arbres 2. Netejar sotabosc 3. Plantar vegetació autòctona per fixar la zona en que hi ha hagut extracció de terra
Àrea 12	Vegetació de riera		1. ---
Àrea 13	Pineda de pi blanc	No hi ha accés per camí, està al mig d'un camp	1. Evitar que el pagès segueixi rasant 2. Esclarir arbres 3. Netejar sotabosc
Àrea 14	Pineda de pi blanc	Accés per camí particular	1. Esclarir arbres 2. Netejar sotabosc
Àrea 15	Pineda de pi blanc Força gran	Regeneració de pins Hi passen camins "transitables" pel mig Extracció de terres al interior Hi ha zones on hi creixen pollancre naturals sense que hi hagi cap font visible d'aigua	1. Tancar camins que passen per dins 2. Evitar extraccions 3. Esclarir arbres 4. Netejar sotabosc 5. Fixar vessants d'extraccions (evitar erosió) 6. Plantar vegetació autòctona en clarianes
Àrea 16	Pineda de pi blanc		1. Netejar sotabosc
Àrea 17	Antic embassament (ZEPA)	Encara hi ha zones amb aigua i vegetació a sobre	
Àrea 18	Pineda de pi blanc	Hi passa un camí (poc utilitzat)	1. Esclarir 2. netejar sotabosc 3. replantar clarianes

	Descripció de l'àrea	Observacions	Propostes d'Intervenció
Àrea 19	Pineda de pi blanc	Hi afloren roques molt grans de gres	<ol style="list-style-type: none"> 1. Treure runa 2. Esclarir arbres 3. Netejar sotabosc
Àrea 20	Estepa	Turó amb les restes d'una edificació antiga	<ol style="list-style-type: none"> 1. Treure la mica de runa que hi ha 2. evitar que el pagès segueixi rasant 3. Planta vegetació autòctona, per evitar erosió
Àrea 21	Pineda de pi blanc	<p>Molts pins secs</p> <p>Rascat pel pagès</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Evitar que el pagès segueixi rasant 2. Esclarir arbres 3. Netejar sotabosc
Àrea 22	Pineda de pi blanc	Hi ha extracció de terres just tocant a la pineda	<ol style="list-style-type: none"> 1. Treure runa 2. Evitar que extraccions de terres l'afectin 3. esclarir 4. netejar sotabosc 5. Plantar vegetació autòctona en les clarianes
Àrea 23		No hi vaig poder arribar, camí tallat (hi ha un palot al mig)	
Àrea 24	Embassament	Podria estar bé com a espai de lleure	<ol style="list-style-type: none"> 1. Netejar escombraries (llaunes cocacola...) 2. Ficar-hi una papelera
Àrea 25	Pineda de pi blanc	<p>Regeneració de pins</p> <p>Ha plantat nogueres en una zona</p> <p>Extracció de terres en l'extrem sud</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Evitar extraccions de terra 2. Esclarir arbres 3. Netejar sotabosc
Àrea 26	Pineda de pi blanc	Regeneració de pins	<ol style="list-style-type: none"> 1. Esclarir arbres 2. Netejar sotabosc
Àrea 27	Carrascar		<ol style="list-style-type: none"> 1. Plantar la vegetació pròpia del carrascar en les zones de menys densitat
Àrea 28		Camí particular	
Àrea 29		Camí particular	
Àrea 30		Camí particular	
Àrea 31		Camí particular	
Àrea 32		Camí particular	

	Descripció de l'àrea	Observacions	Propostes d'Intervenció
Àrea 33	Pineda de pi roig amb roures, pollancre, figueres... Hi passa una petita riera	Regeneració de pins i pollancre Molta biodiversitat vegetal	1. treure els pins que no poden créixer bé
	Brolla amb alzines		2. Evitar que el pagès segueixi rasant 3. Plantar la vegetació pròpia del carrascar en les zones de menys densitat 4. Fixar el sòl de les zones rascades, per evitar erosió
Àrea 34	Pineda amb altres arbres Hi passa el canal d'Aragó i Catalunya pel mig	Camí en molt mal estat, no hi vaig poder arribar	1. Treure tots els pins de l'àrea del cantó de la carretera (estan morts) 2. Esclarir la resta 3. Netejar sotabosc 4. Plantar vegetació autòctona en aquesta àrea
Àrea 35		Camí particular	1.
Àrea 36		Camí particular	1.
Àrea 37		Camí particular	1.
Àrea 38		Camí particular	1.
Àrea 39		Camí particular	1.
Àrea 40	Brolla amb pins	Camí particular	1.
Àrea 41	Brolla amb pins i alzines	Camí particular	1. Fer treure el munt de llenya (risc d'incendi) 2. Evitar que el pagès segueixi rasant 3. Netejar sotabosc
Àrea 42	Alzinar continental	Camí particular	1. Treure la mica de runa
Àrea 43	Alzinar continental	Camí particular Alzinar en molt bon estat	1. Evitar que el pagès segueixi rasant 2. Replanta zona en que hi ha erosió (vessant sud)

4. FITXES DESCRIPTIVES DE LES DIFERENTS COMUNITATS VEGETALS

Niu de mussol banyut

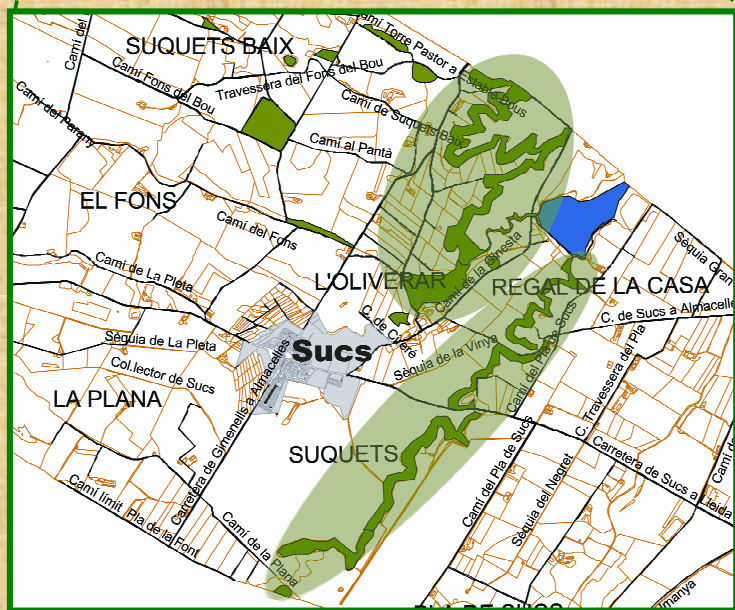
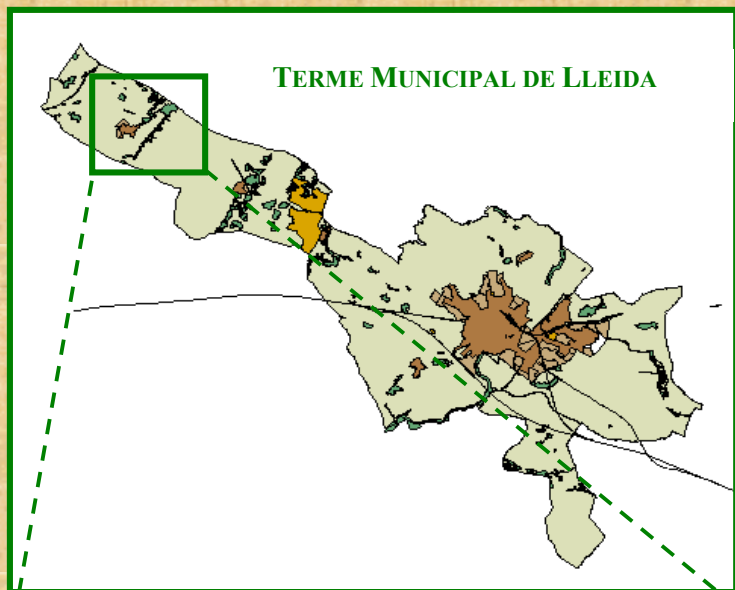
Serp d'escala (*Elaphe scalaris*)

Mussols banyuts

SITUACIÓ

CARACTERÍSTIQUES

Zona

Sucs

Flora

Pi blanc (*Pinus halepensis*), olivera (*Olea europaea*), ametller (*Prunus amygdalus*), ginesta (*Spartium junceum*), argelaga (*Ginesta scorpius*), esbarzer (*Rubus ulmifolius*), fonoll (*Foeniculum vulgare*), romer (*Rosmarinus officinalis*), panical (*Eryngium campestre*).

-En zones humides també hi trobem: Xop (*Populus nigra*), àlber (*P. alba*), tamariu (*Tamarix gallica*), xiprer (*Cupressus sempervirens*), canyís (*Phragmites australis*), boga (*Typha spp.*).

Fauna

Llebre (*Lepus sp.*), mussol comú (*Athene noctua*), teixó (*Meles meles*), guineu (*Vulpes vulpes*), senglars (*Sus scrofa*), puput (*Upupa epops*), picot verd (*Picus viridis*), tórtora turca (*Streptopelia decaoto*).

VALORS NATURALS

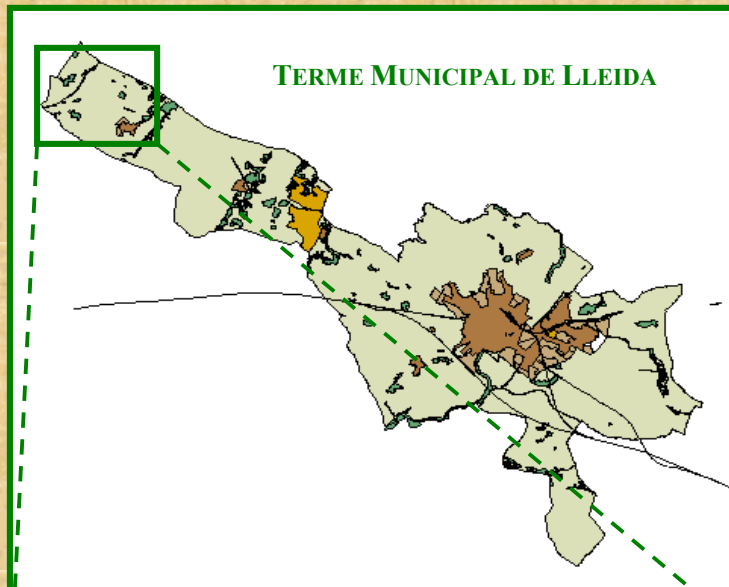

En els vessants dels altiplans que trobem al terme de Sucs, al igual que en els turons d'aquest mateix terme, s'hi va plantar pi blanc, aproximadament en els anys 60. De manera que actualment disposem d'uns pinars de grandària considerable en què hi habiten diverses espècies animals i vegetals, tal i com es senyala en aquesta fitxa.

Aquests representen unes importants Àrees d'Interès Natural, donades les seves característiques d'extensió i distribució, que els hi donen un caràcter molt valuós com a corredors biològics (ja que tenen continuïtat territorial en direcció NE-SO) i per tant proporcionen un important benefici per la conservació de la flora i fauna d'aquesta zona de clima sec en què hi predomina el conreu de regadiu.

SITUACIÓ

CARACTERÍSTIQUES

Zona

Suquets

Extensió

10,8ha

Flora

Canyís (*Phragmites australis*), canya (*Arundo dorax*), tamariu (*Tamarix anglica*), feixe (*Fraxinus sp.*), siscall (*Salsola vemiculata*), salat fruticós (*Suaeda fruticosa*), salat blanc (*Atriplex halimus*), fonoll (*Foeniculum vulgare Miller*).

Fauna

Arpella (*Circus aeruginosus*), agró roig (*Ardea purpurea*), cabussó emplomallat (*Podiceps cristatus*), fotja (*Fulica atra*), gallineta o polla d'aigua (*Gallinula chloropus*).

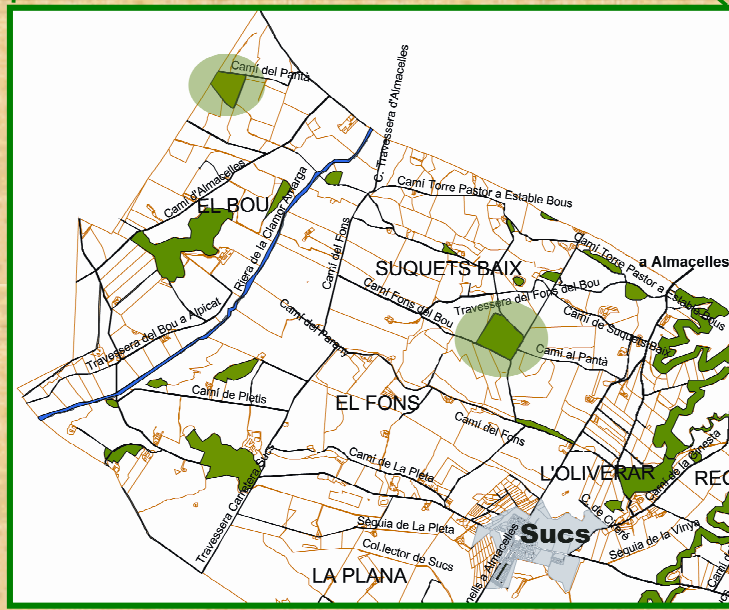
I el pas d'ocells migratoris de diferents espècies limícoles, anàtids i fotges.

VALORS NATURALS

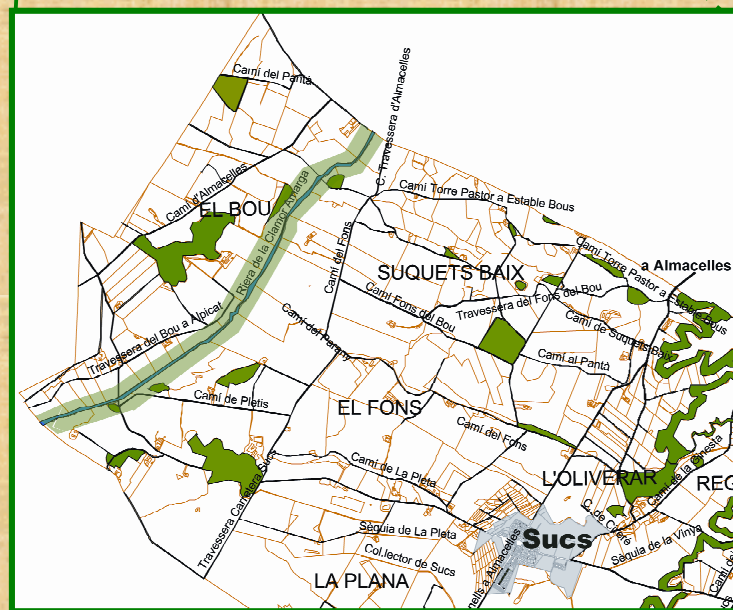
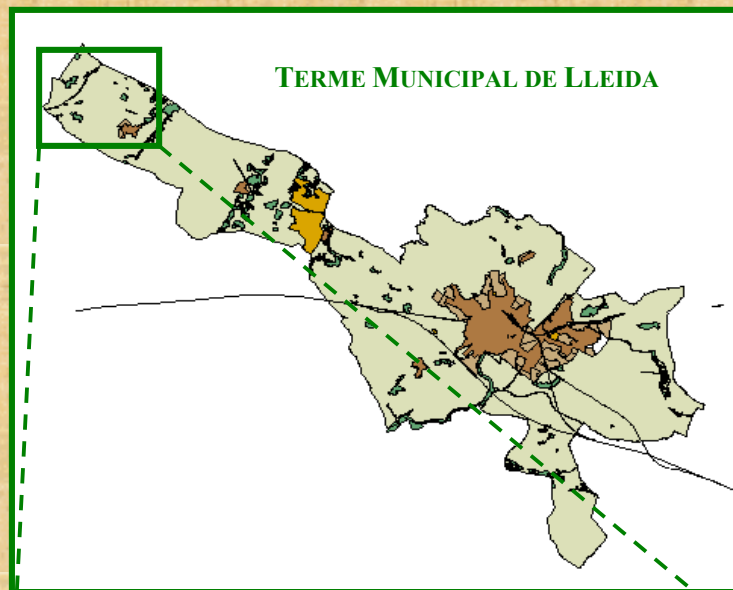
Aquest espai natural està compost pels pantans de Torre de Jassé i Suquets de Baix. I està inclòs en la classificació de Zones Humides de Catalunya i la proposta d'ampliació de la xarxa Natura 2000 (de protecció dels hàbitats, les espècies i la biodiversitat a nivell Europeu).

Tot i ser pantans d'origen artificial, actualment presenten unes característiques naturals d'elevat interès; tant paisatgístic com per la conservació de fauna, ja que hi viuen i crien diverses espècies protegides com són l'arpella, l'argó roig i altres espècies migradores.

SITUACIÓ

CARACTERÍSTIQUES

Zona

Sucs

Flora

Canyís (*Phragmites australis*), tamariu (*Tamarix anglica*), esbarzer (*Rubus ulmifolius*).

Fauna

Gallineta o polla d'aigua (*Gallinula chloropus*), ànec collverd (*Anas platyrhynchos*).

VALORS NATURALS

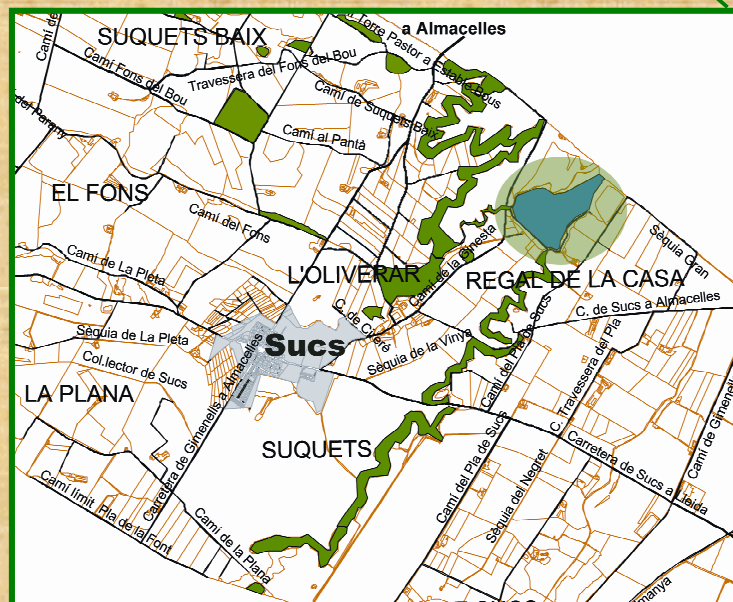
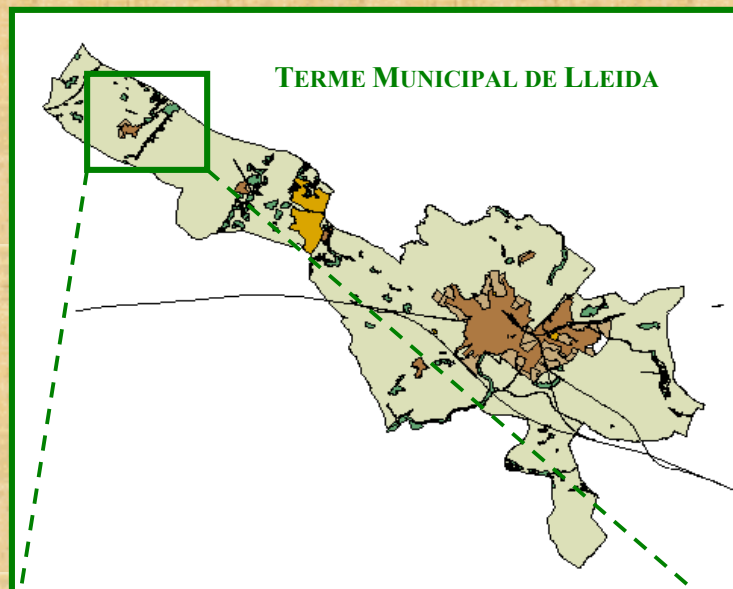
La Clamor Amarga és una riera situada en l'àrea més baixa de la zona, de manera que l'aigua li arriba principalment de les aigües de drenatge dels camps de conreu que l'envolten i per tant conté una elevada salinitat

Disposa d'abundant vegetació de ribera en què hi predomina el canyissar i els tamarius, on hi habiten diversos animals com les gallinetes d'aigua i l'ànec collverd.

Aquest també constitueix un corredor biològic, gràcies a les seves propietats de llargada, que facilita la comunicació biològica entre diferents espais naturals.

SITUACIÓ

CARACTERÍSTIQUES

Zona

Sucs

Flora

Pi blanc (*Pinus halepensis*),
 àlber (*Populus alba*), xiprer
 (*Cupressus sempervirens*),
 canyís (*Phragmites australis*),
 salat blanc (*Atriplex halimus*),
 arçot (*Rhamnus lycioides*).

Fauna

Llebre (*Lepus sp.*), bernat
 pescaire (*Ardea cinerea*)

VALORS NATURALS

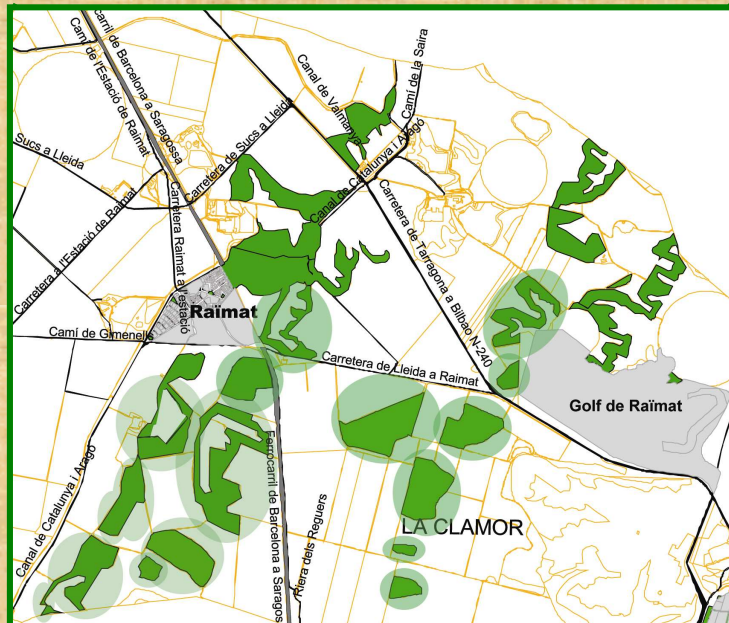
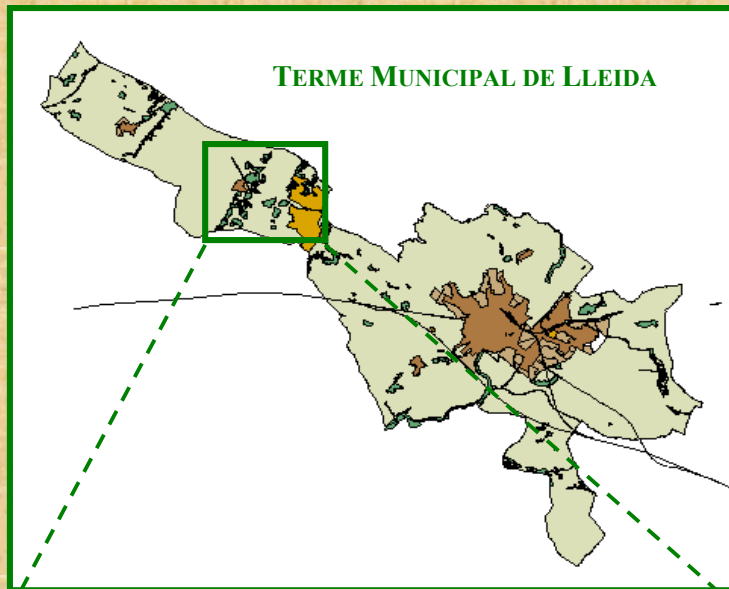
Aquest és el principal pantà de rec de Sucs; amb una extensió i capacitat important, conté aigua per al rec d'una gran part de la zona.

A la vegada que proporciona un espai humit rodejat de canyissars i diferents tipus de comunitats que aporten les condicions idònies per a la vida de diverses espècies animals i vegetals.

La seva proximitat a les pinedes dels vessants de Sucs, potencia les qualitats d'aquestes com a corredors biològics, ja que aporta les característiques d'una zona humida a les pinedes.

SITUACIÓ

CARACTERÍSTIQUES

Zona

Raïmat

Flora

Pi blanc (*Pinus halepensis*), carrasca (*Quercus ilex ssp. rotundifolia*), garric (*Quercus coccifera*), tamariu (*Tamarix anglica*), om (*Ulmus minor*), arç blanc (*Crataegus monogyna*), arçot (*Rhamnus lycioides*), romaní (*Rosmarinus officinalis*), argelaga (*Ginesta scorpius*), timó (*Thymus vulgaris*), panical (*Eryngium campestre*), fonoll (*Foeniculum vulgare Miller*), esbarzer (*Rubus ulmifolius*), canya (*Arundo donax*), *Limonium echiioides*

Fauna

Llebre (*Lepus sp.*), conill (*Oryctolagus cuniculus*), ànec collverd (*Anas platyrhynchos*), perdiu (*Alectoris rufa*).

VALORS NATURALS

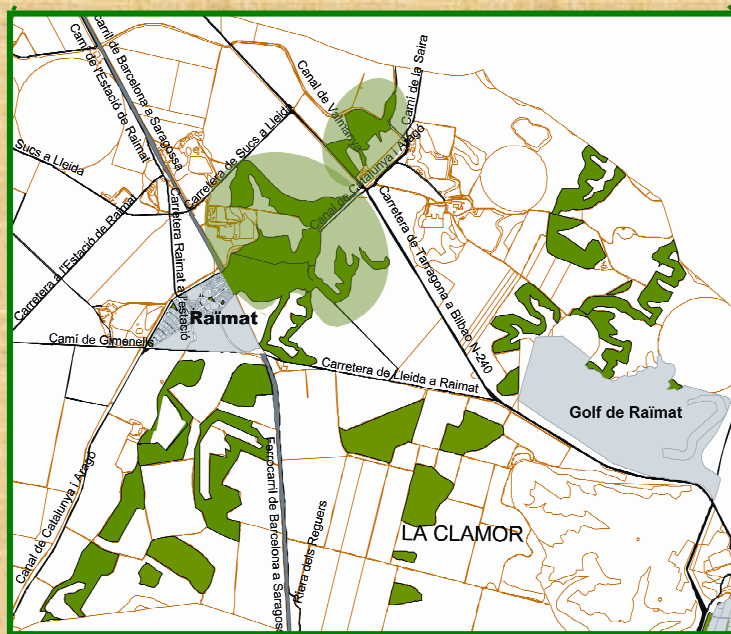
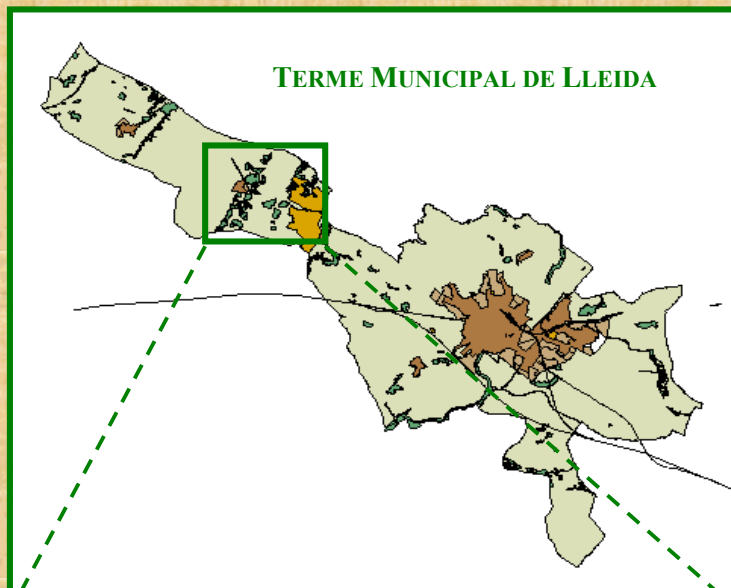
La màquia continental és una comunitat principalment arbustiva pròpia de climes secs. A Lleida la trobem en la zona de Raïmat, situada sobretot en els vessants dels altiplans la qual sovint es troba conjuntament amb algun pi blanc.

Entre aquestes àrees hi ha diverses basses que aporten una major biodiversitat, donat que possibiliten la presència de fauna i flora pròpia de les zones humides en convivència amb les espècies de les zones més seques. De manera que hi trobem una elevada diversitat d'espècies amb característiques força diferents.

SITUACIÓ

CARACTERÍSTIQUES

Zona

Raimat

Flora

Pi roig (*Pinus sylvestris*), pi pinyoner (*Pinus pinea*), roure martinenc (*Quercus cerioides*), figuera (*Ficus carica*), om (*Ulmus minor*), àlber (*Populus alba*), ametller (*Prunus amygdalus*), tamariu (*Tamarix gallica*), olivera (*Olea europaea*), roldó (*Coriaria myrtifolia*).

Fauna

Conill, cuereta torrentera (*Motacilla cinera*).

VALORS NATURALS

Tot i haver definit aquestes comunitats vegetals com a pinedes, ja que estan formades principalment per pi roig, hi trobem una elevada diversitat d'espècies, tant arbòries com arbustives; principalment en les zones en què hi abunda l'aigua (pantà, sèquies, canal...).

Mentre moltes de les espècies vegetals que hi trobem han estat plantades, d'altres han nascut (i segueixen naixent) de forma natural gràcies a les condicions ambientals que trobem en aquests indrets.

S'hi observa un important contrast entre les zones humides i les zones més seques, situades a distàncies molt reduïdes, de manera que hi trobem plantes de característiques molt diferents i per tant una elevada biodiversitat.

